

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 28 lutego 2019 r. Sąd Rejonowy w Zgierzu w sprawie z powództwa Kancelarii (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. przeciwko A. M. o zapłatę

- w punkcie 1. zasądził od A. M. na rzecz Kancelarii (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. kwotę 883,45 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 15 czerwca 2018 roku do dnia 28 lutego 2019 roku;
- w punkcie 2. zasądzoną w punkcie 1 wyroku kwotę wynoszącą 883,45 rozłożył na 5 miesięcznych rat: przy czym cztery pierwsze raty w kwocie po 200,00 zł oraz piąta rata w kwocie 83,45 płatne do 20 dnia każdego kolejnego miesiąca poczynając od dnia 20 marca 2019 r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat;
- w punkcie 3. oddalił powództwo w pozostałej części;
- w punkcie 4. nie obciążył pozwanego obowiązkiem zwrotu na rzecz powoda kosztów procesu.

Sąd Rejonowy poczynił następujące ustalenia faktyczne, które Sąd Okręgowy przyjmuje za własne:

W dniu 24 czerwca 2017 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. zawarła z A. M. umowę pożyczki o nr (...), na podstawie złożonego przez pozwanego wniosku. Całkowita kwota udzielonego kredytu wynosiła 864 złotych. Czas obowiązywania umowy określono na 25 tygodni. Na całkowity koszt kredytu złożyły się:

- opłata przygotowawcza – w wysokości 100 zł,
- prowizja za udzielenie pożyczki – w wysokości 24 zł,
- opłata za dostarczenie środków – w wysokości 40 złotych,
- opłata za brak poręczenia – w wysokości 37,50 zł,

Całkowity koszt pożyczki oznaczono na 218,99 zł. Łączne zobowiązanie do spłaty określono na 881,49 zł.

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. pismem z dnia 10 sierpnia 2017 roku wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 176,05 zł w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania.

Pismem z dnia 7 września 2017 r. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wypowiedziała pozwanemu umowę pożyczki i wezwano do uiszczenia zaległej kwoty w wysokości 848,01 zł.

W dniu 30 kwietnia 2018 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. dokonała przelewu wierzytelności przysługującej jej wobec pozwanego na rzecz powódki – Kancelarii (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W..

Powódka pismem z dnia 21 maja 2018 roku wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 883,45 zł w terminie 3 dni od dnia otrzymania wezwania.

Pozwany ma 49 lat. Wykształcenie ma zawodowe. Podjął prace w (...). Otrzymuje 11 złotych na godzinę. W przeciągu miesiąca zarobił 700 zł. Nie ma oszczędności ani majątku. Prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z rodzicami. Rodzice pozwanego są na emeryturze. Pozwany spłaca jeszcze inne pożyczki.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie zebranych dowodów uznanych za wiarygodne, w szczególności zaś na podstawie dokumentów, które to przez żadną ze stron nie były kwestionowane.

Sąd Rejonowy w tak ustalonym stanie faktycznym uznał powództwo za zasadne.

Stosownie do art. 720 § 1 k.c., przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

W niniejszej sprawie bezspornym było zawarcie przez pozwaną z powódką umowy pożyczki. Pozwany w trakcie trwania umowy nie wywiązywał się jednak z jej warunków, a w szczególności pozwany nie dokonywał wpłat na poczet rat pożyczki. W związku z powyższym istniała podstawa do wypowiedzenia przez poprzednika powódki zawartej umowy, co też skutecznie nastąpiło wypowiedzeniem z dnia 7 września 2017 roku. W tym miejscu wskazać należy, iż pozwany uznał powództwo. Stosownie do art. 213 § 2 k.p.c., sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. Uznanie powództwa oznacza, iż pozwany uznał za zasadne samo roszczenie powoda jak i przyznał przytoczone przez niego okoliczności, w konsekwencji wyrażając zgodę na wydanie wyroku uwzględniającego powództwo. Sąd, co do zasady, jest związany uznaniem powództwa, zatem wydaje wyrok w zakresie uznania, bez przeprowadzania postępowania dowodowego. Uznanie to jest jednakże poddawane kontroli Sądu. W niniejszej sprawie pozwany nie wywiązał się z warunków umowy i nie uiszczył należności wynikającej z umowy pożyczki.

Sąd I instancji uznał za zasadne rozłożenie spłaty zadłużenia pozwanej na raty stosownie do art. 320 k.p.c., zgodnie z którym, sąd może rozłożyć zasądzone świadczenie na raty w szczególnie uzasadnionych wypadkach. W niniejszej sprawie pozwany znajduje się

w trudnej sytuacji majątkowej, jednocześnie jednak rata w kwocie 200 zł jest znacząca i umożliwi pozwanemu spłacenie zadłużenia, a jednocześnie nie narusza interesu wierzyciela, gdyż nie wydłuża znacząco okresu spłaty. Sytuacja majątkowa pozwanego nie pozwala mu natomiast na spłatę całego zadłużenia jednorazowo.

Rozkładając zasądzone świadczenie na raty, Sąd miał na uwadze, że nie może - na podstawie art. 320 k.p.c. - odmówić przyznania wierzycielowi żądanych odsetek za okres do dnia wydania wyroku zasądzonego świadczenia; rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty ma jednak ten skutek, że wierzycielowi nie przysługują odsetki od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat (uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów - zasada prawna z dnia 22 września 1970 r., III PZP 11/70, OSNC 1971/4/61, LEX nr 1158, zob. też uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZP 126/06, OSNC 2007/10/147, OSP 2010/4/44, Biul. SN 2006/12/9, LEX nr 203857).

Sąd zasądził zatem na rzecz powoda kwotę 883,45 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 15 czerwca 2018 roku zgodnie z żądaniem powoda do dnia wyrokowania. Kwotę 883,45 zł Sąd rozłożył na 5 miesięcznych rat. Co do żądania zapłaty odsetek od poszczególnych rat od daty wyroku do dnia zapłaty powództwo należało oddalić.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. Zgodnie z powołanym przepisem, w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Instytucja odstąpienia od obciążenia strony przegrywającej kosztami postępowania przewidziana w art. 102 k.p.c. wyraża zasadę słuszności w orzekaniu o kosztach, stanowiąc wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Wyjątek niepodlegający wykładni rozszerzającej, wykluczający stosowanie wszelkich uogólnień i wymagający do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Przepis nie konkretyzuje pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawiając ich kwalifikację przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi. Jego zastosowanie znajduje uzasadnienie wyłącznie w szczególnych wypadkach, które każdorazowo podlegają ocenie przez sąd orzekający na tle okoliczności konkretnej sprawy.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 29 czerwca 2012 r. (I CZ 34/12, LEX nr 1232459), do kręgu "wypadków szczególnie uzasadnionych" w rozumieniu art. 102 k.p.c. należą okoliczności zarówno związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące

na zewnątrz. Do pierwszych zalicza się np. charakter żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, do drugich - sytuację majątkową i życiową strony, z zastrzeżeniem, że nie jest wystarczające powołanie się jedynie na trudną sytuację majątkową, nawet jeśli była podstawą zwolnienia

od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu (tak też postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 lipca 2013 r. IV CZ 58/13, Lex nr 1396462; z 29 czerwca 2012 r.

I CZ 34/12, Lex nr 1232459; z 1 grudnia 2011 r. I CZ 26/11, Lex nr 1101325). Całokształt okoliczności, które mogłyby uzasadniać zastosowanie tego wyjątku powinny być ocenione

z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. W postanowieniu z dnia 26 września 2012 r. (II CZ 100/12, LEX nr 1232760) Sąd Najwyższy wskazał, iż ocena, czy w sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony należy do swobodnej decyzji sądu ze względu na konieczność zapewnienia poczucia sprawiedliwości oraz realizacji zasady słuszności.

W niniejszej sprawie pozwany znajduje się w trudnej sytuacji majątkowej i życiowej. Pozwany podjął co prawda pracę, ale póki co nie uzyskuje znacznych dochodów, nadto stara się również spłacać inne pożyczki. Tym samym uznać należy, iż pozwany nie uchyla się od spłaty zobowiązań. W tej sytuacji obciążenie pozwanego kosztami procesu godziłoby w zasady słuszności i poczucie sprawiedliwości.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego złożyła powódka, zaskarżając go w części tj.

a) w zakresie nieuwzględnienia w punkcie II wyroku, w którym Sąd I Instancji określił wysokość rat i termin ich zapłaty, zasądzonej w punkcie I. wyroku kwoty 43,88 zł tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od kwoty 883,45 zł od dnia 15 czerwca 2018 r. do dnia 28 lutego 2019 r.;

b) w pkt IV. w zakresie orzeczenia o kosztach postępowania poprzez nieobciążenie pozwanego obowiązkiem zwrotu na rzecz powoda kosztów procesu.

Zaskarżonemu wyrokowi apelująca zarzuciła:

1) naruszenie przepisów mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 320 k.p.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c., polegające na nieuwzględnieniu w punkcie II wyroku, w którym Sąd I instancji określił wysokość rat i termin ich zapłaty, zasądzonej w punkcie I. wyroku kwoty 43,88 zł tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od kwoty 883,45 zł od dnia 15 czerwca 2018 r. do dnia 28 lutego 2019 r.;

2) naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 233 § 1 k.p.c., poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów polegające na takiej ocenie dowodów w niniejszej sprawie, w szczególności wyjaśnień pozwanego i pisma z dnia 9 stycznia 2019 r., która doprowadziła do przyjęcia, iż zasadnym jest nieobciążanie pozwanego kosztami procesu pomimo bezpośredniego wskazania przez pozwanego, że jego sytuacja finansowa uległa polepszeniu i ma możliwość spłaty zadłużenia;

3) naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 98 § k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i odstąpienie od zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego;

4) naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 102 k.p.c., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie wskutek błędnego uznania, iż w realiach niniejszej sprawy zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, który skutkuje możliwością odstąpienia od obciążania strony pozwanej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu, podczas gdy sytuacja pozwanego i okoliczności sprawy nie stanowią podstawy do nieobciążania jego obowiązkiem zwrotu kosztów procesu powodowi.

Mając na uwadze powyższe, apelująca strona powodowa wniosła o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku w pkt II. i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda dalszej kwoty 43,88 zł tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od kwoty 883,45 zł od dnia 15 czerwca 2018 r. do dnia 28 lutego 2019 r. poprzez orzeczenie w punkcie II., że:

zasądzoną w punkcie I. wyroku kwotę wynoszącą 883,45 zł rozkłada na 5 miesięcznych rat: przy czym cztery pierwsze raty w kwocie 200,00 zł oraz piąta w kwocie 83,45 zł płatna wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 883,45 zł od dnia 15 czerwca 2018 r. do dnia 28 lutego 2019 r. , (tj. kwota 43,88 zł), płatne do 20 dnia każdego kolejnego miesiąca poczynając od dnia 20 marca 2019 r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat;

2) zmianę zaskarżonego wyroku w pkt IV. co do kosztów postępowania przed Sądem I instancji poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania w kwocie 317,00 zł, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 270,00 zł;

3) zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Na wstępie przypomnienia wymaga, że w postępowaniu uproszczonym apelacja ma charakter ograniczony, a celem postępowania apelacyjnego nie jest tu ponowne rozpoznanie sprawy, ale wyłącznie kontrola wyroku wydanego przez Sąd I instancji w ramach zarzutów podniesionych przez skarżącego. Innymi słowy mówiąc, apelacja ograniczona wiąże Sąd odwoławczy, a zakres jego kompetencji kontrolnych jest zredukowany do tego, co zarzuci w apelacji skarżący. Wprowadzając apelację ograniczoną, ustawodawca jednocześnie określa zarzuty, jakimi może posługiwać się jej autor i zakazuje przytaczania dalszych zarzutów po upływie terminu do wniesienia apelacji – co w polskim porządku prawnym wynika z art. 505⁹§ 1¹ i 2 k.p.c. (tak w uzasadnieniu uchwały składu 7 sędziów SN z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, opubl. OSNC Nr 6/2008 r. poz. 55; tak również M. Manowska, „Apelacja w postępowaniu cywilnym. Komentarz. Orzecznictwo”, Warszawa 2013, s. 305 – 306). Z tych też względów w ramach niniejszego uzasadnienia poprzestać należy jedynie na odniesieniu się do zarzutów apelacji, bez dokonywania analizy zgodności zaskarżonego rozstrzygnięcia z prawem w pozostałym zakresie.

Przechodząc do zarzutów apelacji, należy stwierdzić, że bezzasadnym okazał się zarzut naruszenia art. 320 k.p.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c..

Według apelującej naruszenie polegało na nieuwzględnieniu w punkcie II. wyroku, w którym Sąd I instancji określił wysokość rat i termin ich zapłaty, zasądzonej w punkcie I. wyroku kwoty 43,88 zł tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od kwoty 883,45 zł od dnia 15 czerwca 2018 r. do dnia 28 lutego 2019 r.. W istocie kwota 43,88 zł tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie niewątpliwie zasądzona w punkcie 1. wyroku, nie została objęta punktem 2. wyroku, stanowiącym rozstrzygnięcie o rozłożeniu na raty, jednakże oznacza to tylko, zważywszy na brzmienie punktu 2. wyroku, że Sąd I instancji uwzględnił wniosek pozwanego o rozłożenie na raty jego „zadłużenia” względem powódki w zakresie kwoty głównej 883,45 zł. Tym samym zasądzone w punkcie 1. wyroku ustawowe odsetki za opóźnienie liczone od kwoty 883,45 zł - od dnia 15 czerwca 2018 roku do dnia 28 lutego 2019 roku jako nie objęte rozstrzygnięciem o rozłożeniu na raty, stają się wymagalne na dzień uprawomocnienia się zaskarżonego wyroku.

Nietrafnie apelująca zarzuciła także naruszenia art. 233 § 1 k.p.c..

Odnosząc się do powyższego zarzutu Sąd Okręgowy zwraca uwagę, że, jak podkreśla się w orzecznictwie i doktrynie procesu cywilnego, normy swobodnej oceny dowodów wyznaczane są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny

i wszechstronny rozważa materiał dowodowy, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wążąc ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/99). Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 6 listopada 1998 r., II CKN 4/98, niepubl.). W rozpoznawanej sprawie nie było podstaw do uznania, że Sąd I instancji wykroczył poza swobodę, którą przyznaje mu art. 233 § 1 k.p.c.. Dokonana przez Sąd ocena zebranego materiału dowodowego wbrew intencji powódki, nie stanowi naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., gdyż taka ocena należy do składu orzekającego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2005 r. o sygn. III CK 314/05, LEX nr 172176).

Zarzucając naruszenie art. 233§ 1 k.p.c., w szczególności skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłuszne im je przyznając. Apelująca upatrywała naruszenia art. 233§ 1k.p.c. w przekroczeniu granicy swobodnej oceny dowodów, polegającej na takiej ocenie dowodów w niniejszej sprawie, w szczególności wyjaśnień pozwanego i pisma z dnia 9 stycznia 2019 r., która doprowadziła do przyjęcia, iż zasadnym jest nieobciążanie pozwanego kosztami procesu pomimo bezpośredniego wskazania przez pozwanego, że jego sytuacja finansowa uległa polepszeniu i ma możliwość spłaty zadłużenia. Zatem de facto zarzut ten jest zarzutem powiązany z zarzutem naruszenia art. 102 k.p.c. w zakresie orzeczenia o kosztach postępowania. Sąd Okręgowy w całości podziela argumentację Sądu I instancji odnośnie do zasadności zastosowania w przedmiotowej sprawie art. 102 k.p.c.. Jak słusznie wskazał Sąd Rejonowy, odwołując się do poglądu wyrażonego w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2012 r. (II CZ 100/12, LEX nr 1232760), ocena, czy w sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony należy do swobodnej decyzji sądu ze względu na konieczność zapewnienia poczucia sprawiedliwości oraz realizacji zasady słuszności. Choć bowiem pozwany istotnie przyznał w piśmie z 9 grudnia 2019r., że jego sytuacja finansowa uległa poprawie, to wnosił mimo tego o rozłożenie świadczenia na raty. Zatem poprawa sytuacji materialnej powoda prawidłowo została oceniona przez Sąd I instancji jako oznaczająca możliwość systematycznego spłacania zadłużenia, przy jednoczesnym uznaniu, że nadal jednak usprawiedliwia zastosowanie art. 102 k.p.c., gdyż pozwany nadal znajduje się w trudnej sytuacji majątkowej i życiowej. Choć podjął pracę, ale nie uzyskuje znacznych dochodów, nadto stara się również spłacać inne pożyczki. Tym samym uznać należy, iż pozwany nie uchyla się od spłaty zobowiązań. W tej sytuacji słuszną pozostawała konstatacja Sąd I instancji, że obciążenie pozwanego kosztami procesu godziłoby w zasady słuszności i poczucie sprawiedliwości.

Powyżej przedstawione uwagi wskazują na bezzasadność zarzutów naruszenia art. 98 k.p.c. i art.102 k.p.c..

Z tych względów Sąd Okręgowy uznał, iż apelacja nie zawiera uzasadnionych zarzutów mogących podważyć stanowisko Sądu Rejonowego, a tym samym jako bezzasadna podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c..